

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. או קורט לבונה פסול ... ותיפוק ליה משום חציצה ... מן הצד 2.....
- ב. כיצד קומצין כדקמצי אינשי ... זו זרת זו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל אלא להשוות ... חופה שלש אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו וקומץ ... יכול מבורץ ... יכול בראשי ... במחבת ובמרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קמנה מלמטה וזו היא עבודה קשה שבמקדש 2.....
- ג. והאיכא מליקה 5.....
- ד. והאיכא חפינה 5.....
- ה. קמץ בראשי אצבעותיו מאי מן הצדדין מאי ממטה למעלה מאי תיקן 7.....
- ו. מלא חפניו כדחפני אינשי בעי רב פפא חפן בראשי אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו חפן בזו ובזו וקרבן זו אצל זו מהו תיקן 8.....
- ז. דבקה לקומץ בדפניה דמנא מאי ... הפכיה למנא ודבקה לקומץ בארעיתא דמנא מאי ... תיקן 9.....
- ח. ריבה שמנה חסר שמנה חיסר לבונתה פסולה ... כגון שהפריש לה שני לוגין 9....
- ט. דחולין ודחבירתה דפסיל 10.....
- י. חיסר לבונתה ... חסרה ועמדה על קורט אחד פסולה על שני קרטיין כשרה 10.....
- יא. בלבונה הבאה בפני עצמה ד"ה קומץ בתחילה וקומץ בסוף ... בלבונה הבאה בזיכין דברי הכל שני קמציין בתחילה ושני קמציין בסוף 11.....
- יב. הא יתיר כשרה ... כגון שהפריש לה שני קמציין 11.....
- יג. הפריש לה שני קמציין ואבד אחד מהן קודם קמיצה לא הוקבעו אחר קמיצה הוקבעו ... הפריש ארבעה קמציין לשני בזיכין ואבדו שנים מהן קודם סילוק בזיכין לא הוקבעו לאחר סילוק בזיכין הוקבעו 11.....
- יד. הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ ... פסול ואין בו כרת לאכול שיריה למחר ... פיגול וחייבין עליו כרת 12.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

דף יא.

א. או קורט לבונה פסול ... ותיפוק ליה משום חציצה ... מן הצד

כבר התבאר במסכת סוטה דף יד. ולעיל דף ו: ודף י: שאם קמוץ ועלה¹ בידו צרור או גרגיר מלה או קורט לבונה, אם היה באמצע פסול משום חציצה, אולם אפילו אם הוא מן הצד למעלה אצל גודל או למטה אצל קמיצה שאין חציצה בזה כיון נמצא שהיה הקומץ חסר ופסול², שנאמר (ויקרא ב פסוק ב) מלא קמצו ואינו מועיל לחזור ולקמוץ.

ב. כיצד קומצין כדקמצי אינשי ... זו זרת זו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל אלא להשוות ... חופה שלש אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו וקומץ ... יכול מבורץ ... יכול בראשי ... במחבת ובמרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה וזו היא עבודה קשה שבמקדש

כיצד קומצין³ מנחות הנקמצות, כדרך שקומץ כל האדם, י"א⁴ שפושט ארבעת אצבעותיו על חודם על גבי המנחה ודוחק את ידו ואצבעותיו לתוך

¹ רמב"ם שם הלכה ג

² ואף על גב דמלח שייך להקרבן ומולחין את הקומץ בשעת הקטרה וכ"ש לבונה דאיקבע בהדי מנחה מעיקרא, מ"מ פוסל (גמ'). ויש עוד טעם לפסול משום חציצה דאם הצרור וכו' באמצע הקומץ הלא יש חציצה בקומץ גופה, ואם הוא בין הקומץ לידו הרי יש חציצה בין ידו להקומץ, אלא דאם הוא מן הצד למעלה אצל גודל או למטה אצל קמיצה דליכא חציצה בזה הוצרכנו למעם דחסרון מהקומץ (גמ' יא, א). ונראה דאע"ג דאלו לא היה הצרור וגם על מקומו לא היה סלת לא היינו פוסלין משום חסרון קומץ, דמי יוכל לצמצם בקורט אחד בפחות ויתר, מ"מ מדיש קורט מאיזה דבר שעל מקומו היה יכול להיות סלת מקרי חסר ופסול (כנגלע"ד). ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קמא סעיף יא

³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה יג

⁴ רש"י בסוגיין וכ"כ בתורת הקדשים ד. אות ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

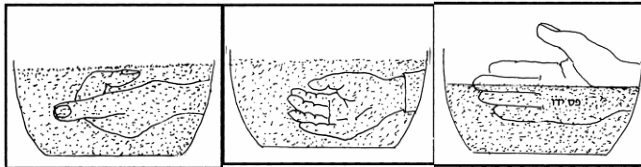
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

המנחה כלומר שמחזיק יד ימינו באופן שהבוהן כלפי מעלה והזרת כלפי מטה⁵, כיד מושטת לשלום, וצדי האצבעות למטה⁶, ותוחבה בתוך הסולת דוחק את ידו עד ששקועה ותחובה כולה עד פס ידו בסולת, באופן שגם פס

ידו מכוסה בסולת ואז מקפל את שלושת אצבעותיו⁷ – האמה האצבע והקמיצה על כף ידו⁸, רחוק ככל האפשר כדי

שיכיל שיעור שתי כזיתים קמה והרי הקומץ בידו, וי"א⁹ שקומץ בארבע

⁵ האצבע הסמוכה לזרת קרויה "קמיצה" – על שם קמיצת המנחות. האצבע הקטנה קרויה "זרת" – על שם מידת הזרת; שהרי מידה זו היא כשיעור הרוחב שבין האצבע הקטנה לבין הבוהן. האצבע התיכונה קרויה "אמה"; שכן ממנה מודדים את מידת האמה. האצבע הסמוכה לבוהן קרויה "אצבע"; היא "אצבע הכהן" הנזכרת במעשה הקרבנות. "בוהן" בלשון מקרא היא "גודל" בלשון חז"ל.

⁶ בכדי להבין את מעשה הקמיצה יש לבאר את חלקי היד, כף היד נחלקת לשתיים, אצבעות וכף היד אצבעות הן אגודל והוא הבוהן אצבע אמה קמיצה זרת, כף היד שממנה יוצאות האצבעות החלק הפנימי של כף היד נקרא פס היד או פיסת היד והחלק האחורי שגדלים עליו שערות נקרא גב היד קצה האצבעות נקרא ראשי האצבעות וכשמחזיק אדם את ידו כשהזרת כלפי מטה והבוהן כלפי מעלה כיד מושטת לשלום החלק של האצבע הפונה כלפי הקרקע נקרא צדי האצבעות.

⁷ בויקרא ב פסוק ב פירש"י חופה שלש אצבעותיו על פס ידו, וזהו קומץ במשמע לשון העברית, ועיי"ש בגור אריה שביאר כי בשאר הלשונות יקרא 'קומץ' מה שהוא בתוך ד' אצבעות, אבל בלשון העברי נקרא 'קומץ' מה שהוא בתוך ג' אצבעות, לפי שהאצבע הסמוכה אל האצבע הקטנה נקרא בלשון עברי 'קמיצה', ולפיכך בלשון עברי נקרא 'קומץ' מה שהוא בתוך ג' אצבעות עד אצבע של קמיצה, וכונתו כנראה למש"כ בצידה לדרך ליתן טעם אחר מדקורין לאצבע שאצל האצבע קטן קמיצה, ואין הטעם אלא מפני שמשם מתחילין הקמיצה כמו שקורין לאצבע קטנה זרת מפני שממנו מתחילין הזרת הרי אתה רואה מפורש שמקריאת אצבע זו קמיצה, למדו שהקמיצה היא בג' אצבעות, אולם עיי"ש שמושב זקנים בשם הרא"ש שפ"י ברש"י לפי שמצינו לשון קמיצה בתרגום והוא משמע כלי, א"כ הייתי סבור לומר שימדוד הקומץ בכלי לכך פר"ש בקומץ לשון העברית שהוא משמע על פס ידו

⁸ ברש"י ויקרא שם נתן טעם אחר שהרוצה להחזיק בדבר, ישתמש – בתנועה טבעית – רק בשלוש אצבעות תיכוניות; כי הזרת לא תגיע אל פס היד בלא מאמץ מכוון של הפעלת כוח. נמצא זה שיעור הקומץ: מה שנאחו ביד אנב סגירת שלוש אצבעות תיכוניות

⁹ לשון הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה יג "כדרך שקומץ כל האדם פושט אצבעותיו על פס ידו וקומץ" ובמהר"י קורקוס "הקשה יש לתמוה על רבינו שלא כתב ג' אצבעות וכתב כאשר קומץ אדם ... גם יש לתמוה למה לא כתב שזו מעבודות הקשות שבמקדש וראיתי שכתב בפרוש המשנה האמת בסדר הקמיצה והוא מה שלמדנו מהגמרא מה שאמר מלא קמצו כדקמצי אינשי ונדחו דברי האומר שהוא מהעבודות הקשות עכ"ל, נראה שסמך על מה שאמר רב פפא בתר הכי פשיטא לי כדקמצי אינשי וחולק על מ"ש בשלש אצבעות לבד ושמוחק ושיש בה קושי. ועיי"ן בס"מ שיישב שם איך חולק רב פפא על הברייתא דלעיל עמוד א' וס"ל משבשתא היא וכ"כ בלח"מ שם ועיי"ן במעשה רקח שם כתב "לכן נראה לענ"ד הקצרה דרב פפא אינו חולק על הברייתא דודאי דבר זה רחוק הוא לומר שס"ל דהוו משבשות בלי ראייה ... אלא דר"פ מפרש להו הכי דלעולם כדקמצי אינשי ולא הויה עבודה קשה ... דעיקר הקומץ בקמיצה לאפוקי זרת דמצד קטנותו אינו נחשב וכלומר דמהקמיצה מתחיל הקומץ שאמרה תורה והיינו כדקמצי אינשי וזהו פירוש ר"פ ... ולפ"ז הוי ממש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אצבעותיו כולל הזרת. וי"א¹⁰ שבמנחת סולת ומנחת חוטא קומין בארבע אצבעותיו ובמנחת מרחשת ומחבת קומין בשלוש אצבעותיו כדי שיוכל למחוקן לאחר קמיצה כמבואר להלן. ויש אומרים¹¹ שכופף אצבעות יד ימינו באופן שישאר ריוח בין האצבעות שכפף לפס ידו, ומכניס צדדי פס ידו בהסולת במקום ששמנה מרובה, ועי"ז הקמת נדחף ונכנס לתוך הריוח שבין האצבעות הכפופים לפס ידו. ואח"כ מוציא ידו כך מהסולת, כך יעלה מתוך הבצק את מה שנטמן בין אצבעותיו לבין פס ידו; ולא יעלה מתוכו אלא כשיעור זה בלבד.

וכבר התבאר במסכת יומא דף מז. שי"א שיש לחזר אחר כהנים שמנים או שידיו שמנות לצורך קמיצה, שלא תחמוק סולת מבין אצבעותיהם¹². מכיון שהסולת שבין האצבעות ספק היא האם דינה כשיריים או לאו, וממילא ספק אם להקטירה.

כאידך ברייתא דהא כיצד חופה ג' אצבעותיו על פס ידו וכו' משום דעיקר הקמיצה כדקמצי אינשי הכי היא וההיא ברייתא דמחבת ומרחשת דהוי עבודה קשה לר"פ פליגא אברייתא דזו קמיצה דלא הילקה במנחות כלל אלא כדקמצי אנשי ... וידוע דרבינו אינו פוסק שהיא עבודה קשה כמ"ש בפירוש המשנה. ועיין זבח תודה ד: שדעת כל הראשונים דל כרמב"ם בזה

¹⁰ כ"כ במלבי"ם על תו"כ שסנהגה במנחת סולת וכן במנחת חוטא (ויקרא ה יב) אמר וקמין מלא קמצו, ובתורת המנחה (בפ' צו) אמר והרים ממנו בקומצו. והנה רש"י כתב חופה שלשה אצבעותיו על פס ידו וקומין, והרמב"ם (פי"ג מה' מעה"ק הי"ג) כתב פושט אצבעותיו על פס ידו, וכפי המבואר מפשטות דברי הספרא שרק במחבת ובמרחשת חופה את פס ידו ומוחק בגודלו ובאצבעו, לא במנחת הסולת כי באמת הקמיצה הוא כדקמצי אינשי בכל פס ידו, רק שבמחבת ומרחשת שהם מנחות האפויות שקומין אחר האפיה, הפתיתין יוצאים מן פס היד וזוהו הקומין פסול, בהם מוכרח להשוות ולמחוק בגודלו ובאצבעו, וז"ש במחבת ומרחשת מוחק בגודלו, דוקא במחבת ומרחשת לא במנחת סולת, וכ"כ הרע"ב (פ"א דמנחות מ"ב) שרק במנחות האפויות היה מוחק לא במנחת סולת, והרדב"ז בתשובה (ח"ב ס' תשי"ב) פי' כן גם לדעת הרמב"ם. ולכן במנחת סולת וכן במנחת חוטא כתב מלא קומצו, כי בהם הי' קומין מלא היד, ובפ' צו ששם מדבר מכל המנחות שרובם אפויות אמר והרים בקומצו, כי במנחות האפויות לא יכול לקמין מלא הקומין שאז יהי' מבורין, וצריך למחוק בגודל ובאצבע והיה רק בקומצו.

¹¹ כך משמע קצת לשון הראב"ד על תו"כ שם וז"ל חופה שלש אצבעותיו על פיסת ידו מדבק ראש שלש אצבעותיו האמצעיים על צדי ידו וחופה פס ידו ומה שתחתיהן הוא הקומין וזה הענין לא למדנו אלא מדרך העולם שכך קומצין בני אדם. ושלש אצבעותיו נמי דאמרינן נראה לי שאף הם ממנהג בני אדם למדו אותו שאין קומצין אלא בשלשה אמצעיים. ומה שמעטנו שלא יקומין דבר מועט קאמרינן כשאדם נוטל בראשי אצבעותיו בין ראש הגודל בין ראשי אצבעותיו. וכ"כ ברש"ר הירש שם וכן הוא בחומר בקודש לתפא"ו ו אות

¹² לקוטי הלכות כאן ותמה על הרמב"ם למה לא הזכירו,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

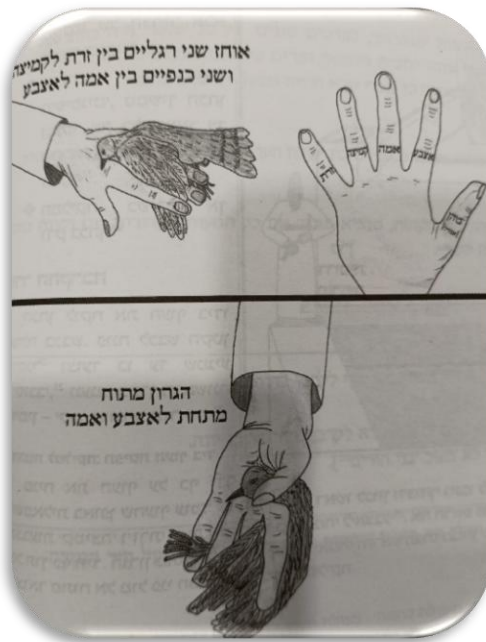
הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

י"א שבמנחת מחבת ובמרחשת¹³ ונ"ל שה"ה במנחת מאפה תנור מוחק בגודלו מלמעלה ובזרת מלמטה מפני שפותת פתיתין ורק אחר כך קומין צריכין מחיקה מלמעלה ומלמטה כדי שלא יצאו לחוץ, ושלא יחסיר ולא יותר זו היא עבודה קשה שבמקדש שבקושי גדול הוא משהו שלא יחסר ולא יותר¹⁴. אבל במנחת סלת לא צריך מחיקה שמאליו הוא נופל כל מה שיוצא לחוץ. ויש¹⁵ שאין מצרכין מחיקה כלל.

ולאחר שקמין הופך גב ידו למטה כדי שלא יפול מן הקומין כלום.

ג. והאיכא מליקה

כבר התבאר במסכת זבחים דף סד: שביצד אוחז¹⁶ הטאת העוף בשעת מליקה אוחז העוף בצורה שיהיה פניו של העוף על גב ידו והעורף למעלה ואוחז שתי רגליו בין זרת לקמיצה ושתי אנפיו בין אמה לאצבע ומותח צוארה אל רוחב הפנימי של שתי אצבעותיו אמה ואצבע¹⁷ ומולק וזו מעבודות קשות שבמקדש¹⁸ ואם שנה ואחז בכל מקום כשירה.

ד. והאיכא חפינה

כבר התבאר במסכת יומא דף מט. שלאחר שנכנס כהן הגדול לתוך קדש הקדשים והגיע לארון צריך לחזור

¹³ רבינו הלל והראב"ד בתו"כ שם

¹⁴ רש"י כאן וקרבן אהרון על תו"כ שם

¹⁵ ברמב"ם שם לא הזכיר זאת כלל

¹⁶ רמב"ם שם הלכה ה

¹⁷ מה שנוסף על לשון הרמב"ם הוא מהרש"י בלקוטי הלכות זבחים סד ע"ב

¹⁸ עיין יומא מט:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

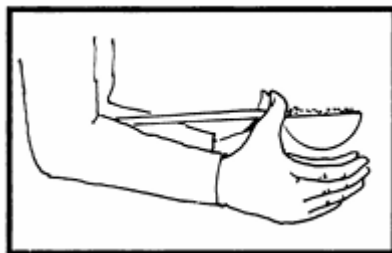
הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ולחפון ולהניח הקטורת על גבי הנחלים ותפינה זו היא עבודה קשה שבמקדש¹⁹

ביצה היה עושה – נותן המחיתה עם הנחלים שהחזיק בימינו בין שני הבדים, ובבית שני שלא היה ארון היה מניחה על אבן השתייה, וי"א²⁰ שאוחז שפת כף הקטורת בראשי אצבעותיו ואם אינו יכול יאחז בשניו²¹, ומערה הקטורת על ידי אנודליו לתוך חפניו עד שמחזירה למלוא חפניו כשהיתה כשחפנה בחוץ, וי"א²² שאוחז את ראש הכף שכלפי חוץ בראשי אצבעותיו של שתי ידיו, כשידית הכף בידו השמאלית לצד גופו ואם אינו יכול בשניו.

היה מחזיק את ראש הכף ודוחף בשני גודליו את הכף מעט מעט במתון שלא תתנדנד כלפי מעלה לעבר גופו, עד שמנעת ראש ידית הכף לבין מרפקיו, כדי לעכבה ולתופשה בין שניהם, ומטה עם גופו את ידית הכף לערות הקטורת לתוך חפניו וכדי שלא יישפך לארץ

¹⁹ קשה טובא שהרי בגמ' הקשו זו היא ותו לא והאיכא מליקה והא איכא קמיצה אלא זו היא עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש וכ"כ רבינו ספ"ז דמעשה הקרבנות מעתה למה שינה כאן ולא כתב כלשון הגמרא וכמ"ש במעשה הקרבנות והרב לח"מ שם הניחו בצ"ע. ולענ"ד נראה עם מ"ש התוס' שם שמלבד שהיה צריך ליטול הבזך בין שיניו עוד היה צריך לזהר מאד שלא יבזה מחום הנחלים הרי שהיא קשה טפי מאינד וכמ"ש התוס' פ"ק דמנחות דף י"א ובגמרא לא מתרין הכי משום דלא קאי התם אלא אנטילת הבזך בשניו וההיא דחום הנחלים קאמר לה בתר הכי בדרף נ"ג אמנם רבינו שהזכיר כאן שניהם כתב שזו היא עבודה קשה כלומר מכל עבודות שבמקדש. מעשה רקח

²⁰ דעת הרמב"ם והסמ"ג. שהיתה להם דדירסא אחרת בגמ' וכמו שהעתיק הסמ"ג בעשין ר"ט וז"ל ותניא בגמרא שאוחז שפת הכף בראשי אצבעותיו או בשניו ומערה הקטורת בגודלו לתוך חפניו עד שמחזירה למלא חפניו כשהיתה. וכך היא גירסת הנר"א. עיין בלח"מ

²¹ מפרש רבינו דהיש אומרים לא פליג אלא בא להוסיף ולומר דאם אינו יכול בראשי אצבעותיו דיכול לעשות בשניו והת"ק מודה בהא והוא לא איירי אלא ביכול העיקר הוא בראשי אצבעותיו ופסק רבינו בשניהם כן ג"ל וק"ל. בן ידיד

²² רש"י ריטב"א מאירי ובן ידיד ועיין רש"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

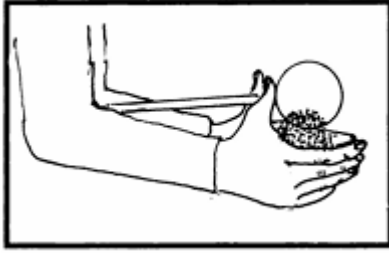
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

קצת ממנו ממשוך לאחוז את הבוך אראשי
אצבעותיו ומערה לקטורת דרך צידה של הכף
לתוך חפניו.

לאחר שעירה לחפניו צובר את הקטרת על גבי
הגחלים בידו לפנים במחתה, כדי שתהיה
הקטורת קרוב לארון ורחוקה מפניו שלא יכזה,
ואינו נותן בבת אחת לצד מערב תחלה הרבה קטורת בצבירה, אלא לצד
מערב תחלה מרדד²³ מרקע מעט מעט זה על זה כמי שמרקד את הסולת
מעט מעט עד שיעשה צבירה, באופן דשוהה העשן לבא שוהו הכבוד שיהא
שוהה בעבודה ואחר כן עושה כן לכל הצדדים. וממתין שם עד שיתמלא
הבית עשן ויצא.

ה. קמץ בראשי אצבעותיו מאי מן הצדדין מאי ממטה למעלה מאי תיקו

כבר התבאר במסכת יומא דף מז: שאם הוסיף בקומץ כגון שהרחיק
אצבעותיו וקמץ, או שקמץ רק בראשי אצבעותיו כלומר שלא אסף הקומץ
על כף היד אלא רק בראשי אצבעותיו²⁴, הרי זה פסול.

ואם קמץ²⁵ בראשי אצבעותיו כלומר שבמקום לתחוב אצבעותיו במנחה,
הניח כף ידו על גבי המנחה ואסף באצבעותיו את המנחה על כף ידו עד
שהתמלאה מן הקומץ. או שקמץ מן הצדדין כלומר, ששם את גב ידו על גבי

²³ בן ידיד שם

²⁴ תוד"ה קמץ וכ"כ בר"ש משנץ תו"כ שם. פי' בראשי אצבעותיו שלא יגיע סלת לפסת יד:

²⁵ ומ"ש קמץ בראשי אצבעותיו או מן הצדדין. בעיא שם ופירש"י בראשי אצבעותיו שהכניס ראשי אצבעותיו
בקמח ופס ידו כלפי קמח וקומץ מלא קומצו עד פס ידו בתקנו. מן הצדדין שנתן גב ידו על הקמח והוליד ידו
עד שנכנס הקמח דרך צידי ידו לתוך ידו ל"א מן הצדדין מצידי הכלים שלא קמץ באמצע הכלי. ואסיקנא
בתיקו ומש"ה נקיט לה רבינו בדיעבד לקולא. ודע דתו איבעיא לן התם ממטה למעלה מאי ופירש"י שהכניס
אצבעותיו בקמח וגב היד כנגד הקמח וקומץ וסלקא בתיקו ויש לתמוה למה השמיטה רבינו:
הר המוריה הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה יג

שם במנחות וביומא מ"ז ב' בעיא דלא איפשיטא. ועיין מרן ז"ל שתמה אמאי השמיט בעיא דממטה למעלה
יעו"ש והנה ביומא שם היא נאמרה באמצע בין בעיא דראשי אצבעותיו ובין בעיא דמן הצדדים אמנם במנחות
שם נאמרה לאחר השתי בעיות יעו"ש ואולי לפני רבינו לא היתה בש"ס כלל. ויש לעיין בזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת מנחות

המנחה בצורה שטוחה, ודוחף את ידו תוך כדי דחיקתה במנחה, עד שהסולת נכנס בין אצבעותיו לכף ידו או שנתן גב ידו על הקמח והוליד ידו עד שנכנס הקמח דרך צידו לתוך ידו, ולא דרך אצבעותיו²⁶, וכן אם קמוץ מלמטה למעלה²⁷ שתחב את אצבעותיו כאשר גב היד מופנית כלפי המנחה בצורה אלכסונית לתוך המנחה, ומשהכניס את אצבעותיו, סגר אותן כלפי מעלה, והעלה את הקומץ על כף ידו, כל אלו ספק כיון שאינו כדרך שקומץ כל האדם²⁸ ולא יקטיר, ואם הקטיר הורצה.

ו. מלא חפניו כדחפני אינשי בעי רב פפא חפן בראשי אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו חפן בזו ובזו וקרנן זו אצל זו מהו תיקו

עוד התבאר שם שביום הכפורים לאחר שחתה הכהן הגדול את הגחלים מעל המזבח והניח מחתת הגחלים על רובד הרביעי כמבואר שם דף מג: מוציאין לו את הכף²⁹, ומחתה אחרת³⁰ מלאה קטרת³¹ שהחזירו אותה³² ערב יום הכפורים למכתשת, ושחקה הדק כדי שתהא דקה מן הדקה, וחופן ממנה בשתי ידיו מלא חפניו, לא מחוקות כמעשה קמיצת המנחות שהיא מחוקה כלומר מצומצמת ודחוקה בדיוק כשיעור קמיצתו, ולא גדושות אלא טפופות, כלומר שגודש מעט צף על הקטורת שבחפניו, הגדול חופן לפי גדל חפניו והקטן לפי קוטנו, והריקה מתוך חפניו לתוך הכף, אך לא יוציא את הקטורת על ידי הכף, וכל שכן כלי אחר, אפילו שעשויה פי מדת חפניו³³.

²⁶ רש"י מנחות יא

²⁷ ברמב"ם לא הזכיר ואפשר שלא היתה לו גירסא זו. אך תימה שלגבי חפינה הזכירו בהלכות עבודת יוה"כ.

²⁸ תורת הקדשים שם ד

²⁹ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ד הלכה א ר"ש בסדר העבודה ובגמ' שהוציאו מלשכת הכלים

³⁰ ברמב"ם כתב כלי, ואלי כדי שלא נבא להחליף עם מחתת הגחלים, ועיין הר המוריה שבירושלמי איתא דנקראת בוך ולכן כתב רבינו סתם כלי מלא קטורת, אך בסדר העבודה לרא"ש כתב מחתה כלשון המשנה.

³¹ ובגמ' שהוציאו מבית אבטינס

³² כדאמרינן בפסוק הקטורת, "ושלשה מנים יתרים שמהם מכניס כה"ג מלא חפניו ביוה"כ, ומחזירת למכתשת בערב יוה"כ. דהיינו קטורת זה שהוא מלא חפניו

³³ ואע"ג שהוא איבעיא בגמ' נראה הנפשטה מהא דאמרינן " חופן וחוזר וחופן" ומהא דרב פפא לקמן שהסתפק הרבה בחפינה. לקוטי הלכות יז. ושם ביאר למה הרמב"ם לא הזכיר האבעיא בגמ'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

שאם חפן בראשי אצבעותיו³⁴ או מן הצדדין או ממטה למעלה או שחפן בידו זו ובידו זו וקרב זו לזו, כל אלו ספק ולא יקטיר ואם הקטיר הורצה. ולשיטה המצריכה כהן שמן לעיל גבי קמיצה צריך שיהיה הכהן הגדול שמן או שיהיו ידיו שמנות, שהרי אין העבודה כשרה אלא בו ואם לא יהיה מן הקטורת הנופלת בין אצבעותיו ספק אם דינה כשיריים או לאו³⁵.

ז. דבקה לקומץ בדפניה דמנא מאי ... הפניה למנא ודבקה לקומץ בארעיתא דמנא מאי ... תיקו

עוד התבאר שם דף מח. שהקמיצה צריך שתנתן לתוך כלי שרת, ואם קמץ בכלי אחד והדביקו לדפנותיו של כלי אחר³⁶, או שהכניסו לכלי שיש לו בית קיבול גם בתחתיתו, וכן אם הדביק³⁷ הקומץ לדופן הכלי שקומץ בו וקמץ, או שהפך את הכלי שקומץ בו על ידו וקמץ מתוכו ופיו למטה, לא יקטיר ואם הקטיר הורצה.

ח. ריבה שמנה חסר שמנה חיסר לבונתה פסולה ... כגון שהפריש לה שני לוגין

כל המנחות³⁸ הקריבות לגבי המזבח טעונות שמן ולבונה, לוג שמן לכל עשרון, וקומץ לבונה לכל מנחה, בין שהיתה עשרון אחד בין שהיתה ששים עשרונים די בקומץ אחד.

³⁴ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה כח

³⁵ לקומץ הלכות בסוגיין והכא חמיר טפי שאם אין זה הפינה נמצא מקטיר השיריים על האש שלא לצורך והוי הערה שלא לצורך ביוה"כ

³⁶ כך פירש"י דספיקא דגמ' קאי על קידוש הקומץ בכלי.

³⁷ כך פי' המב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יא הלכה כה שקאי על עצם הקמיצה עצמה ומסתברא שפליגי בפירוש הגמרא אבל לא לדינא. דהספק הוא על שני הפירושים. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קמ"ג סעיף י

³⁸ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יב הלכה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ריבה שמנה³⁹ עד שני לוגין⁴⁰ לכל עשרון ולא עד בכלל⁴¹, כשירה⁴², שני לוגין או יתר על זה פסולה. וי"א⁴³ שכל שהוסיף על לוג הרי זו פסולה.

חיסר שמנה מלוג⁴⁴ פסולה, חיסר לבונתה מקומץ כשירה, והוא שיהיו עליה שני קורטי לבונה כמו שיבואר להלן.

ט. חולין ודחבירתה דפסיל

מנחה שנפל⁴⁵ לתוכה שמן מנחה אחרת או שמן חולין כל שהוא נפסלה.

י. חיסר לבונתה ... חסרה ועמדה על קורט אחד פסולה על שני קרטיין כשרה

חיסר לבונתה לאחר קמיצה בשעת הקטרה מקומץ כשירה⁴⁶, והוא שיהיו עליה שני קורטי לבונה, אבל קורט אחד פסולה שנאמר (ויקרא ו פסוק ח) וַיֵּאָתֶר כָּל הַלְּבָנָה. וי"א⁴⁷ שאפילו נחסר קודם הקמיצה כל שיהיו עליה שני קורטי לבונה, כשרה ובלבד שבעת הבאתה היה קומץ לבונה.

דף יא:

³⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יא הלכה ט

⁴⁰ ודע דדוקא בייחד לה שמן בעינן שני לוגין לדעת רבינו אבל אם נתערב בה שמן חולין או של חברתה אפילו בכל שהוא פסול וכמש"כ רבינו בהלכה ח'. הר המוריה שם.

⁴¹ מעשה רקח שם

⁴² שכל שלא הגיע לשיעור של מנחה שלימה מיותרת כשרה. זבח תודה ה.

⁴³ רש"י ותוס' בסוגיין

⁴⁴ רמב"ם שם הלכה ח

⁴⁵ שם

⁴⁶ רמב"ם שם

⁴⁷ כך דייק בזבח תודה שם ד"ה קמץ ותמה על הרמב"ם שהרי עיקר קביעות הוא על ידי הקומץ ואיך יכשר אם חסר אז.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

**יא. בלבונה הבאה בפני עצמה ד"ה קומץ בתחילה וקומץ בסוף
... בלבונה הבאה בבזיכין דברי הכל שני קמציין בתחילה
ושני קמציין בסוף**

התנדרב קומץ⁴⁸ לבונה בפני עצמו, אם חסר כל שהוא אפילו לאחר קמיצה פסול. וכן שני בזיכי לבונה שעם הלחם אם חסר אחד מהן כל שהוא פסולין, עד שיהיו שני קמציין מתחלה ועד סוף.

יב. הא יתיר כשרה ... כגון שהפריש לה שני קמציין

ריבה לבונתה⁴⁹ עד שני קומצי לבונה לכל מנחה כשירה, ולא עד בכלל, שני קומציין או יתר על זה פסולה.

**יג. הפריש לה שני קמציין ואבד אחד מהן קודם קמיצה לא
הוקבעו אחר קמיצה הוקבעו ... הפריש ארבעה קמציין
לשני בזיכין ואבדו שנים מהן קודם סילוק בזיכין לא
הוקבעו לאחר סילוק בזיכין הוקבעו**

הפריש שני קמציין של לבונה למנחה אחת, פסולה, ואם אבד אחד מהן, קודם קמיצה לא הוקבע, וכשרה, לאחר קמיצה הוקבע ופסולה מפני שריבה לבונתה⁵⁰. וכן אם הפריש ארבעה קמציין לשני בזיכי לחם, ואבדו שנים מהם קודם סילוק הבזיכין⁵¹ לא הוקבעו וכשירים, לאחר סילוק הבזיכין הוקבעו, ופסולין מפני הרבוי.

⁴⁸ שם הלכה יז

⁴⁹ שם הלכה ט

⁵⁰ ורש"י ותוס' פירשו להפך אולם לדידהו אתי זה כר"מ ודלא כהלכתא יעו"ש ברש"י והבן ומה שהקשו התוספות לשיטת רבינו דאמאי נקט ואבד הא אפילו בלא אבד פסול יעוין שם בד"ה כגון (השני) וכו' יש ליישב בפשיטות דבלא אבד א"כ מה לי לפני קמיצה או לאחר קמיצה כיון דישנם בשעת קמיצה לכן קאמר דבאבד אז יש סילוק דבאבד קודם קמיצה כשר ובאבד לאחר קמיצה כבר הוקבע בשעת קמיצה ופסול והבן. הר המוריה שם.

⁵¹ בדפוס מגדל עזו כתוב קודם סילוק הלחם, מעשה רקת, ולכאורה כיון שהגיע הצות עת סילוק הלחם הוי ליה לפסול. דהא אם נפרס הלחם מקטיר הבזיכין שהרי זה כמי שהסירו כמבואר לעיל דף ת. ואם כן איקבע ליה והרי פסול וצ"ע ועיין באו"ש הלכה יח שכתב לפירוש רבינו א"ש הא דאמר (מנחות י"א ע"ב) מה"ד כיון דבריר

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

יד. הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ ... פסול ואין בו כרת לאכול שיריה למחר ... פיגול וחייבין עליו כרת

כבר התבאר במסכת זבחים דף יג. ודרף כו. ששלוש מחשבות⁵² הן שפוסלין את הקרבנות והמנחות ואלו הן: מחשבת הזמן, מחשבת שינוי השם⁵³, ומחשבת המקום, ופיגול האמור בתורה זהו מחשבת הזמן.

כל⁵⁴ שנתפגל במחשבת הזמן כמו שיתבאר, כל האוכל ממנו כזית במזיד חייב כרת. שנאמר (ויקרא ז פסוק יח) פִּגּוּל יְהִיָּה וְהִנֵּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֹנָה תִּשָּׂא. ואם התרו בו לוקה⁵⁵. ואם אכל ממנו בשגגה מביא חטאת קבועה⁵⁶.

מחשבת שינוי השם כבר התבאר שם דף ב. שאינו פיגול ואינו פוסל אלא בפסח וחטאת, ואינו חייב אליהם כרת.

מחשבת המקום על מנת להקטיר ממנו דבר הראוי להקטרה חוץ לעזרה, או לאכול ממנו דבר הראוי לאכילה חוץ למקום אכילתו, זו היא מחשבת המקום, ואינם פיגול ואין בהם כרת אלא פסולים לאכילה.

המנחות הנקמצות⁵⁷ נפסלות במחשבה בארבעה: בקמיצה, ובנתינת הקומץ בכלי שרת, ובהולכת הקומץ למזבה, ובזריקתו על האש.

קומץ בו' כיון שהגיע זמנה לפורקה כמאן דפריקא דמי, קמ"ל, דפירושו דכיון דיש יתר קומצין של לבונה להסילוק, וכי מסלקן בשני קומצין הוי פסול, לכן לא חשבינן כמאן דפרקא בפסול, אבל לעיל בפ"ה מתומ"ם (המ"ז) היכי דנפרס הלחם כיון שהגיע זמן סילוק ש"ד, דשם הגיע זמן סילוק והלחם היה שלם, וחשיב כמאן דקמיצא, כיון דהגיע זמן סילוק בהכשר, כיון דבריר קומץ דילה, כמפורש (מנחות בדרף ח' ע"א) שם.

⁵² רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה א
⁵³ ומחשבת שלא לשמן לא הוי פסול גמור, שכל הזבחים שזוּבְּחוּ שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם הובה חוץ מן הפסח ומן החטאת שבהם מחשבת שלא לשמן פוסל הובה. (ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' י).

⁵⁴ רמב"ם שם פרק יח הלכה ו

⁵⁵ ונראה דאם אחד אכל כזית בשר קודם זריקה והתרו בו למלקות, אין לוקין כיון דעדיין אינו פיגול, אף דאחר כך נעשה פיגול הוי ליה התראת ספק, ואף להאומרים דאמרינן אינלאי מילתא למפרע עיין בסוגיא דמופלא הסמוך לאיש [נדה מ"ו ע"ב ובתוס' יבמות פ' ע"א ד"ה נעשה], מ"מ אפשר דכאן אינו נעשה פיגול למפרע כלל רק אחר זריקה. (מנחת חינוך מצוה קמד אות ה).

⁵⁶ וכבר פירשנו שקרבן שאינו עולה ויורד לפי עניות ועושר נקרא קבוע. (חינוך מצוה קמד).

⁵⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה ד ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקמתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

והיינו⁵⁸ שבמנחות הנקמצות יש בהם ארבע עבודות כמו בקרבן בהמה, והם, הקמיצה הוא במקום שחיטה בבהמה.

ואחר כך צריך ליתן הקומץ בכלי שרת זה נגד קבלה בבהמה.

ואחר כך מוליך למזבח וזה הולכה.

ומקטיר הקומץ על המזבח זה נגד זריקת הדם בבהמה, ובארבע עבודות אלו מפגלין.

והיה מביא הסולת עם הלבונה, ואחר כך היה מלקט הלבונה לצד אחר, וקמץ מן הסולת לבדו ונותן את הקומץ לכלי שרת, ומלקט את הלבונה ונותנה על הקומץ שבכלי ומוליכו למזבח וזרקו לאישים, א"כ בשלוש עבודות היינו קבלה והולכה והקטרה היו שניהם ביחד קומץ ולבונה. ואם הישב לאכול השיריים למחר, או להקטיר קומצה למחר, או להקטיר לבונה למחר פיגל.

י"א⁵⁹ שהקמיצה פוסלת אם הישב בשעת קמיצה וגם בשעת ליקוט לבונה, ובמתן שניהם בכלי, ובהולכת שניהם למזבח, ובשעת הקטרת שניהם, אבל אם לא פיגל אלא באחד⁶⁰, כגון שחשב בשעת קמיצה ולא בליקוט לבונה, או בשעת מתן אחד בכלי, או בשעת הולכת אחד, או בשעת הקטרת אחד, הרי זו פסולה ואינה פיגול עד שיחשב מחשבת הזמן בכל המתיר שהוא הקומץ עם הלבונה בשעת קביצת הקומץ וליקוט הלבונה או בשעת נתינת שניהם בכלי או בשעת הולכתן⁶¹ או בשעת הקטרתן, דאין מפגלין בחצי מתיר, וזה הקומץ והלבונה שניהם מתירין⁶² ובאחד מהם הוי ליה חצי מתיר.

⁵⁸ מנחת חינוך שם אות ט

⁵⁹ רמב"ם שם ה"ז, ערוך השולחן העתיד סי' קנב סעי' א

⁶⁰ ומנחת חוטא ומנחת קנאות שאין נותנים [עליהן] לבונה אין בהם אלא מתיר אחד [דהיינו] הקומץ. (מנחת חינוך שם).

⁶¹ מבואר דדוקא בהולכה זו פוסל מחשבה, אבל בהולכה דמתן כלי, היינו לאחר הקמיצה דנותנה בכלי והולך ליתן בכלי אין המחשבה פוסלת. ובמשנה למלך שם הקשה, דלכאורה נראה במנחות ט"ז ע"ב דהילוך דמתן כלי על כרחך מפגל לכולי עלמא. עיי"ש מה שתירץ (מנחת חינוך שם אות ט). ועיין ליקוטי הלכות מנחות 17 מ שס"ל דאף בהולכה זו מפגל ע"פ הגמ' במנחות מז ע"ב.

⁶² והר"מ לשיטתו דתיכף היה ליקוט הלבונה ונותן בכלי על הסולת ומוליך שניהם יחד ונותנם על גבי האישים, א"כ נחשבים כאחד ולא נתפגל רק בחישוב בשניהם. אך דעת רש"י [מנחות י"ג ע"ב ד"ה ליקוט] והתוס' [שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

וי"א⁶³ שאף אם חישב בשעת קמיצה או בשעת נתינת הקומץ בכלי או בשעת הולכתו מחשבת הזמן, אע"ג שלא חישב בלבונה הרי זה פיגול כיון שאין עבודות הללו מתירין הקרבן. אבל בשעת הקטרה כיון שהיא העבודה המתירה את קרבן המנחה והיא גמר ההתרה, אינו מפגל אא"כ חישב אף בהקטרת הלבונה.

חישב בשעת הקטרת⁶⁴ הקומץ שיקטיר הלבונה למחר אינה פיגול שאין הקטרת מפלגת הקטרה. וכן אם הקטיר הלבונה לבדה או הקומץ לבדו והוא מחשב לאכול שירים למחר, הרי זו פסולה ואינה פיגול, שאין מפגלין בחצי מתיר. אבל אם הקטיר את הקומץ לבדו וחשב שיקטיר לבונה למחר ואחר כך הקטיר הלבונה וחשב שיאכל השירים למחר, הרי זה פיגול⁶⁵, שהרי פשטה מחשבת זמן בכל המנחה.

ע"א ד"ה קמ"ל] אינו כן, וסוברים דהקמיצה ומתן כלי והולכה נתפגל בקומץ בלבד דהוי עבודה שלימה, דאין קמיצה בלבונה וגם לא מתן כלי בלבונה, עיין רש"י שם [מ"ז ע"א ד"ה בקמיצה]. (מנחת חינוך שם אות ט).

⁶³ ערוך השולחן העתיד שם בדעת רש"י מנחות טז ע"א ד"ה כמה דברים אמורים

⁶⁴ רמב"ם שם ה"ח

⁶⁵ ועיין בערוך השולחן העתיד שם סעי' יג שהסתפק מה הדין בהקטיר הקומץ לאכול שירים למחר ואח"כ הקטיר הלבונה לאכול שירים למחר, שאפשר שאינו פיגול כיון שלא היו הקומץ והלבונה בחיבור אחד, או דילמא דהרמב"ם נקט מקרה שמפגל ממתיר למתיר לומר שפשטה בכולה, אבל אם בשניהם פיגול במחשבה אחת לשניהם אע"ג שלא היה בחיבור אחד הוי פיגול. ועיי"ש כיצד פשט זה לדינא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

י"א⁶⁶ שאין הפיגול נפסל במחשבה לבד או בדיבור לבד, אלא מלבד מה שצריך שיחשב בלבו צריך שיוציא בשפתיו שרועה לעשותו חוץ לזמנו⁶⁷. וי"א⁶⁸, שאפילו לא הוציאו בשפתיו, כל שחשב בלבו הרי הוא פיגול.

ולכו"ע⁶⁹ אם שמענו שמפגל, אם אומר אח"כ שבלבו לא חשב כן אינו פיגול. אבל בסתמא שלא אמר לנו שבלבו לא חשב כן, תולים אנו שגם בלבו חשב כן. וכן אם⁷⁰ אמר בפיו שכונתו לעשותו כדינו בזמנו אינו מפגל.

⁶⁶ ערוך השולחן העתיד שם סי' קמו סעי' א ב ו

⁶⁷ והוכיח שם דין זה מתוספות פסחים דף סג ע"א ד"ה רבי מאיר שכתבו בשם ר"י, אמנם עיין תוספות חולין דף לט ע"א ד"ה אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיתסרא היכי משכחת לה שכתבו, "תימה אי השיב פיגול אף במחשבה בלא דיבור אם כן משכחת זביחת עבודת כוכבים דמתסרא בדיבור שפירש בפירוש ששוחט לעבודת כוכבים" משמע דלא ברירא ליה דין זה וכן בזבחים דף ד ע"א ד"ה מחשבה בעלמא כתבו, "ואפי' יהא צריך דיבור כיון דליכא מעשה הוי כמחשבה בעלמא", משמע דלא ברירא ליה (ועיין תוס' בכורות נט ע"א ד"ה במחשבה). אמנם בערוך השולחן העתיד שם כתב, שלא כתבו אלא לדחות מי שסובר כן אבל האמת ס"ל דבעינן דיבור, וכן משמע דעת הסמ"ג לא תעשה שלו בסופו וז"ל: "ומחשבת הקדשים היא דיבור כמחשבה דשליחות יד, ואמרינן נמי בפרק שני דזבחים (לא, א) גבי מחשבת קדשים אי דאפקיה בלשון אכילה הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפקיה בלשון הקטרה וזה הלשון דאפקיה משמע בלשון דיבור". ועיין ש' בערוך השולחן העתיד סעי' הו שכתב, "ומ"מ יש להבין דכיון דפיגול הוא בדיבור וכו' למה להו לחז"ל לקרוא אותם מחשבות, ומי סני להו לומר דיבור ופשיטא שלא הינם הוא, ולשון חכמים מדוייק הדק היטב. ולכן נלענ"ד דהאמת כן הוא דוודאי תלי במחשבה כלומר דיבור בלא מחשבה לאו כלום הוא שאם אפילו פיגול בפיו אם בלבו חשב להיפך לא הוי פיגול וכו', וזה שאמרו חז"ל על פיגול מחשבה דבעינן שגם בלבו יסכים על זה, אבל אם מחשב בלבו שלא יהא פיגול אין אמירתו כלום", עכ"ל. ועיין ש' שכתב בסעי' ה, שאף שהרמב"ם לא הזכיר אמירה כלל בכל דיני מחשבה, מ"מ אין כדאי לעשות מחלוקת "דידוע דרכו בקודש לתפוס לשון הש"ם וכל מה שנפרש בגמ' נפרש בלשונו גם כן".

⁶⁸ מאירי פסחים סג ע"א וז"ל המאירי: "כל מה שביארנו במחשבת קדשים אינה צריכה הוצאת פה הן מחשבת פיגול הן מחשבת פסול הן בקרבן פסח הן בשאר קרבנות כגון שיאמר הריני שוחט על דעת לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומן על דעת שלא לאוכליו או שלא למנויו, וכן בכל הדברים אלא שכל שגמר בלבו לכך פסול. אבל כל שמחשבתו לדבר אחד ומוציא דבר אחר בפיו, אינו כלום עד שיהו פיו ולבו שוים". וכן משמע דעת החינוך מצוה קמד וז"ל: "ופיגול הוא קרבן שחשב עליו הכהן המקריב מחשבת פסול בשעת זביחה או הקרבה. ופסול המחשבה הוא, כגון שהסכים בדעתו בעת הזביחה או בעת ההקרבה, שיאכל מאותו קרבן אחר זמן המוגבל לאכילתו, או יקטיר ממנו מה שטעון הקטרה אחר זמן המוגבל להקטרה וכו', משרשי מצוה זו, היסוד אשר בנינו תחילה, שאמרנו כי עניני הקרבן להכשר מחשבות בני איש ולצייר בנפשם מתוך הפעולה שבין ידם רוע החטא וטוב דרכי היושר, על כן מהיות עיקר סיבתו על דבר המחשבות היה ראוי להיפסל במחשבה הנטויה בו מן היושר בכל מעשיו. וזה דבר ברור קרוב אל השכל למודה על האמת". וכן עיין בשיטה מקובצת ב"מ מג ע"ב מהתוספות שאנץ שהביא שתי דעות בזה, ועיין במשנה למלך כאן פי"ג ה"א הביא מחלוקת ראשונים אי המחשבות שפוסלין בקדשים אי סני במחשבה או צריך דוקא הוצאה בפה, והביא הרבה דיעות, וכתב שנראה מדעת הר"מ והרב המחבר דמחשבה בלב סני, ועיין שיטה מקובצת זבחים כו ע"א אות ד דלשון הגמ' שם אמירה ופירש במחשבה.

⁶⁹ ערוך השולחן העתיד שם סעי' ז

⁷⁰ מאירי שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

